

KASTEN ÖLDÜRME SUÇUNUN TÖRE SAİKIYLE İŞLENMESİNE İLİŞKİN BİR ÖRNEK OLAY ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ

OLAY:

Nedime, Gökhan'ın sözlüsüdür. Bu arada Gökhan askere gider. Gökhan askerde iken Nedime, ailesinin yönlendirmesiyle Caner'le nişanlanır. Ancak, Nedime, Caner'le bu nişanlılık ilişkisine rağmen, Gökhan'la zaman zaman bir araya gelir. Caner, bu konuyu Gökhan'la konuşmak ister. Ancak Gökhan, Caner'le bir araya gelmekten kaçınır. Bunun üzerine, Caner, Gökhan'a cep telefonu üzerinden hakaret ve tehdit içeren mesajlar gönderir. Gökhan'ın bulunduğu yeri Caner'e mesajla bildirmesi üzerine, Caner, Gökhan'ın yanına gider ve silahını çekerek Gökhan'ı öldürür.

ÇÖZÜMLENMESİ GEREKEN HUKUKİ MESELE:

Bu olayda, çözümlenmesi gereken hukuki mesele şudur:

Caner hakkında,

a) haksız tahrik hükümleri de göz önünde bulundurulmak suretiyle kasten öldürme suçunun temel şeklinden dolayı mı (TCK, m. 81, 29),

yoksa

b) kasten öldürme suçunun töre saikiyle işlenmiş olması dolayısıyla TCK'nın 82. maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre mi,

mahkumiyet hükmü tesis edilmesi gerekir?

MERCİİLERİN ÇÖZÜM ŞEKİLLERİ:

Bu olayda Esas Mahkemesi, Caner'i kasten öldürme suçunun temel şeklinden (TCK, m. 81) mahkum eder. Ancak, hakkında TCK'nın 29. maddesindeki haksız tahrike ilişkin hükümleri uygulayarak cezasında indirim yapar.

Yargıtay 1. Ceza Dairesi ise,, Caner'in, Gökhan'ın nişanlısıyla bir araya gelmesini, kendisinin ve ailesinin namusunu ve şerefini eksilten bir davranış olarak nitelendirdiği, öldürme fiilini töre ve namusunu kurtarmak saikiyle gerçekleştirdiği ve bu nedenle, hakkındaki mahkumiyet hükmünün TCK'nın 82. maddesinin birinci fıkrasının (k) bendi hükmüne göre kurulması gerektiği gerekçesiyle, Esas Mahkemesinin kararını bozar (1. CD, 18.6.2009, E. 2008/8055, K. 2009/3527).

GÖRÜŞÜMÜZ:

Bu olayda öldüren Caner'in haksız tahrik hükümlerinden yararlanıp yararlanamayacağı tartışılabilir.

Nedime, ailesinin yönlendirmesiyle Caner'le nişanlanmıştır. Ancak, buna rağmen Nedime, Gökhan'la evlenmeyi arzu eder. Nedime, reşittir. Nedime'nin Caner'le nişanlılık ilişkisinin

varlığına rağmen Gökhan'la zaman zaman bir araya gelmesi, kendi serbest iradesine dayanmaktadır. Bu nedenle, bu bir araya geliş olgusu dolayısıyla, Gökhan'a izafe edilebilecek bir haksızlık bulunmamaktadır.

Dolayısıyla, kanaatimizce, Caner'in Gökhan'ı öldürme fiili dolayısıyla haksız tahrik hükümlerinin uygulanamaması gerekir.

Ancak, Caner hakkında kasten öldürme suçunu töre saikiyle işlediğinden bahisle TCK'nın 82. Maddesinin birinci fıkrasının k bendi hükmüne istinaden mahkûmiyet hükmü tesis edilemez. kasten öldürme suçunun nitelikli halinden dolayı cezalandırılmaz.

Kasten öldürme suçunun “**töre saikiyle**” işlenmiş olduğundan söz edilebilmesi için bazı **şartların** bulunması gerekmektedir.

Birinci koşul: Failin, **mağdurun töreye aykırı hareket ettiği düşüncesiyle** öldürme suçunu işlemesi gerekir.

İkinci koşul: Failin, mağduru **törenin gereği olduğu düşüncesiyle** öldürmesi gerekir.

Üçüncü koşul: Kasten öldürme suçunu işleyen fail bakımından **haksız tahrik hükümlerinin uygulanamaması gerekir.**

Bunun zorunlu sonucu olarak, **bir başka suçun mağdurunun öldürülmesi halinde**, kasten öldürme suçunun “**töre saikiyle**” işlendiğinden söz edilebilir.

Yeni TCK'nın “*Haksız tahrik*” başlıklı 29. maddesinin **gerekçesinde** bu bağlamda şu açıklamalara yer verilmiştir.

“Maddedeki düzenleme nedeniyle bir suçun mağduruna yönelik olarak gerçekleştirilen fiiller dolayısıyla fail haksız tahrik indiriminden yararlanamayacaktır. Örneğin cinsel saldırıya maruz kalmış kadına karşı babanın veya erkek kardeşin işlediği öldürme fiilinde, haksız tahrike dayalı olarak ceza indirimi yapılamayacaktır.” (TBMM, Dönem: 22, Yasama Yılı: 2, Sıra Sayısı: 664, sh. 434).

Kasten öldürme suçunun “**töre saikiyle**” işlenmesi halinde failin daha ağır ceza ile cezalandırılmasını öngören 82. maddenin **gerekçesinde** açıkça vurgulandığı üzere, “**bu hükmün uygulanabilmesi için, somut olayda haksız tahrikin koşullarının bulunmaması gerekir.**” (TBMM, Dönem: 22, Yasama Yılı: 2, Sıra Sayısı: 664, sh. 484 vd.).

Bu mülahazayladır ki, Türk Ceza Kanununun düzenlemesinde **namus** kavramı değil, **töre** kavramı kullanılmıştır. Namus saikinin etkili olduğu durumlarda haksız tahrik halinin de varlığı söz konusu olabilir. Bu nedenle, bir **değer** olan **namusun** korunması saikiyle örneğin **evlenmenin eşlere yüklediği karşılıklı sadakat yükümlülüğüne aykırı hareket ettiği için kasten öldürme suçunun işlenmesi halinde**, haksız tahrik hükümlerinin uygulanabileceği bir durum söz konusudur ve failin cezasının belirlenmesinde TCK'nın 29. maddesi hükümlerini dikkate almak gerekmektedir.

Kasten öldürme suçunun “**töre saikiyle**” işlenmiş kabul edilebilmesi için faille mağdur arasında bir **akrabalık ilişkisinin** varlığı kanuni bir zorunluluk olarak aranmamakta ise de, söz konusu saikle öldürme fiili genellikle geniş aile yapısı içinde aile bireylerine karşı işlenmektedir.

Keza, örneğin belirli bir kişiyle evlenme tercihinde bulunulması ve kararının verilmesi, bu bağlamda ailenin diğer bireylerinin görüş ve iradesine itibar edilmemesi gibi tamamen **hukuka uygun hareket edilen durumlarda**, kendisiyle evlenme tercihinde bulunulan kişi ile aralarında mevcut olan inanç veya etnik köken farkı, aileler arasındaki husumet gibi sebeplere dayalı olarak, evlenen kişilere karşı kasten öldürme suçunun işlenmesi, “**töre saiki**”nin varlığı

nedeniyle, bu suçun temel şekline nazaran daha ağır cezayı gerektiren bir nitelikli hal olarak kabul edilmesi gerekmektedir.